

RECENZJE I POLEMIKI

**Recenzja książki pod redakcją C.A. Naranjo i E.M. Sellersa:
"Novel Pharmacological Interventions for Alcoholism" Springer
Vrlg, New York, Berlin, Heidelberg 1992**

Książka ta jest zbiorem referatów zaprezentowanych w czasie satelitarnego sympozjum podczas V Kongresu Międzynarodowego Towarzystwa Badań Biomedycznych nad Alkoholizmem (ISBRA) w Toronto w dniach 16-17.07.1993. Mimo upływu czasu od tego sympozjum, co akurat w dziedzinie badań nad farmakologicznym leczeniem alkoholizmu jest okresem znaczącym, książka nie straciła nic ze swej aktualności i stanowi podręcznik dla osób zajmujących się tymi zagadnieniami.

Artykuły najbardziej znanych badaczy farmakologicznego leczenia alkoholizmu zgrupowano w 4 grupach.

Część pierwsza dotyczy metodologii badań nad farmakologicznym zmniejszeniem konsumpcji alkoholu u zwierząt i zapobieganiu picia przez osoby nadużywające alkoholu i uzależnione od niego. Zwraca uwagę odejście od modelu zachowania całkowitej abstynencji jako wyznacznika skuteczności farmakoterapii, w kierunku badań nad wpływem leków na ilość wypijanego alkoholu, liczbę dni bez picia, nasilenie głodu alkoholu itp.

Część drugą i trzecią poświęcono dwóm układom neuroprzebieżnikowym, w których ingerencja farmakologiczna wydaje się mieć największe szanse na zmniejszenie picia alkoholu. Wbrew obserwowanym w ostatnich 3 latach tendencjom, mniej artykułów (8) poświęcono lekom wpływającym na przekąźnictwo serotoninergetyczne niż lekom wpływającym na układ opioidowy (12). Leki serotoninergetyczne częściej jednak były używane w badaniach klinicznych, podczas gdy zaprezentowano tylko jedną pracę z zastosowaniem naltreksonu u ludzi. Jest to na tyle istotne, że jedynie mały procent zachęcających wyników prac na zwierzętach znajduje potwierdzenie

w praktyce klinicznej. Dotyczy to m.in. tak interesującej grupy leków jak inhibitory enzymu konwertującego angiotensynę (enalapril).

Leki serotonergiczne znalazły najszersze zastosowanie w obniżaniu ilości wypijanego alkoholu przez osoby uzależnione (grupa badaczy z Alcohol Research Center w Toronto). Wykazano skuteczność terapii serotonergicznej przy pomocy zimelidyny (lek wycofany z powodu groźnych powikłań), citalopramu, wikaliny i fluoksetyny. Opisano korzystne zmiany w zakresie konsumpcji alkoholu przez zwierzęta doświadczalne, którym podawano sertralinę i mianserynę. Niejasny jest jednak mechanizm działania leków serotonergicznych na zmniejszenie picia alkoholu. Istotną pracą jest także artykuł Krenzlera i wsp. dotyczącej złej tolerancji fluwoksaminy przez osoby uzależnione.

Z innych badań nad lekami zapobiegającymi nawrotom picia alkoholu (część czwarta) należy zwrócić uwagę na pewne nadzieje związane z przyjmowaniem nowej postaci disulfiramu do implantacji, która ma zapewniać adekwatne poziomy leku w krwi do wystąpienia awersyjnej reakcji disulfiram-alkohol (klasyczny Esperal w większości wypadków działał jedynie na zasadzie placebo).

Kilka prac dotyczyło profilaktycznego działania homotauryny przez wpływ na układ GABA-ergiczny. Zachęcające wyniki uzyskano również stosując używane dotychczas głównie do leczenia ostrych zespołów abstynencyjnych leki blokujące kanał wapniowy.

Przedstawiona książka stanowi nieocenione źródło wiedzy o doświadczeniach ze stosowaniem leków o różnych mechanizmach działania w celu zmniejszenia konsumpcji alkoholu. Wytycza ona kierunki badań zarówno przedklinicznych jak i klinicznych.

Bogusław Habrat